

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Anna Dziergawka

Protokolant Małgorzata Szmit

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie **R.J.**

skazanego z art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na rozprawie w dniu 3 czerwca 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 22 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 8 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 180/21,

**1. w zakresie zarzutów z pkt. II lit. b i c oddala kasację jako
oczywiście bezzasadną;**

**2. w pozostałym zakresie kasację pozostawia bez
rozpoznania;**

**3. kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne obciąża
skazanego R.J.;**

**4. odracza sporządzenie uzasadnienia w zakresie punktu 2
postanowienia do dnia 10 czerwca 2025 r.**

Małgorzata Bednarek Antoni Bojańczyk Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. II K 180/21, R.J. został uznany winnym m. in. tego, że w nieustalonym dniu w okresie od lutego do kwietnia 2018 r. w Z. w województwie [...] chcąc, aby D.M. pozbawił życia B.S. nakłaniał go do tego, aby śmiertelnie potrafił ją używanym mu przez niego samochodem osobowym, a następnie ukrył przy jego pomocy zwłoki pokrzywdzonej zakopując je w lesie lub topiąc w rzece O., za wykonanie czego oferował mu pieniądze w kwocie 250 000 zł, tj. czynu stanowiącego przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 22 § 2 k.k. sąd odstąpił od wymierzenia oskarżonemu kary (*pkt 2*). Na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w miejsce z osobna orzeczonych wobec oskarżonego kar jednostkowych pozbawienia wolności sąd pierwszej instancji wymierzył oskarżonemu karę łączną 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności (*pkt 8*), przy czym to rozstrzygnięcie dotyczyło skazań z pkt. 1, 3-7 wyroku; nie dotyczyło zaś skazania za czyn przypisany oskarżonemu w pkt. 2 sentencji wyroku. Sąd orzekł ponadto o zaliczeniu oskarżonemu okresu tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności w sprawie, przypadku na rzecz Skarbu Państwa osiągniętej z popełnienia przestępstwa korzyści majątkowej, przypadku na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej oraz kosztów sądowych (*pkt. 9-13*).

Sąd Apelacyjny w Poznaniu — po rozpoznaniu apelacji obrońcy skazanego — wyrokiem z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 76/24, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uchylił orzeczenie o karze łącznej zawarte w punkcie 8;

- w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 1 w miejsce słów „wprowadzał do obrotu substancje psychotropowe” przyjął „uczestniczył w obrocie substancją psychotropową”;

- uniewinnił oskarżonego R.J. od zarzucanych w mu w punktach IV, V, VI czynów z art. 56 ust. 3 i art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

- z opisu czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 5 wyeliminował stwierdzenie „a nadto w tym samym czasie posiadał z przeznaczeniem na własny użytek, łącznie takie same ilości tego środka odurzającego od momentu jego nabycia do czasu jego osobistego zażycia”, przyjmując w jego miejsce kwalifikację prawną tego czynu z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 58 ust. 1 cytowanej ustawy wymierzył mu karę 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego R.J. kary pozbawienia wolności i jako karę łączną wymierzył mu karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności (*pkt I*).

Sąd utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części (*pkt II*); zwolnił oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za obie instancje w tym od opłat, a kosztami procesu w części uniewinniającej obciążył Skarb Państwa (*pkt III*).

Kasację od tego wyroku wywiódł obrońca skazanego R.J., który zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w całości w stosunku do skazanego i zarzucił mu "na mocy art. 523 § 1 k.p.k., rażące naruszenie prawa procesowego i prawa materialnego poprzez: naruszenie zasady wymienionej w dyspozycjach przepisów art. 4 k.p.k. i 7 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., co naruszyło w stopniu rażącym przepisy art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., a sprowadzało się do nierozpoznania przez sąd odwoławczy zarzutu apelacji obrony i do bezpodstawnego zaakceptowania dowolnego rozumowania sądu pierwszej instancji i polegało na nieuprawnionym przyjęciu, że zeznania D.M., ocenione swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, przejawiają za tym, że oskarżony dopuścił się przypisanego mu czynu z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i są okolicznościami, które w całości negują przemawiające na korzyść

oskarżonego w tym zakresie okoliczności, co ma wynikać, z tego, że zeznania D.M. są w całości wiarygodne, podczas gdy obrona przedstawiła skuteczny kontr dowód w tym zakresie, który nie został w sposób należyte oceniony przez Sąd, a zeznania D. M. są sprzeczne także wewnętrznie (zarzut z pkt. II a) kasacji). Formułując w ten sposób zarzut kasacyjny obrońca w konkluzji wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze, jednocześnie wnosząc o zwolnienie skazanego z obowiązku wniesienia opłaty od kasacji, albowiem nie jest on w stanie ponieść opłaty bez szkody na utrzymaniu siebie i rodziny (przytoczenie pozostałych zarzutów kasacyjnych — opisanych pkt. II b i c *petitum* kasacji — jest bezprzedmiotowe z punktu widzenia rozstrzygnięcia zawartego w pkt. 2 postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2025 r., którego dotyczy niniejsze uzasadnienie).

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Z. w odpowiedzi na kasację wniosła o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

W trakcie rozprawy kasacyjnej przed Sądem Najwyższym obrońca skazanego oświadczył, że cofa kasację "w zakresie, w którym oskarżony został uniewinniony ze względu na treść art. 523 § 4 k.p.k., w pozostałym zakresie kasację popiera i wnosi o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania". Obecny na rozprawie kasacyjnej Prokurator Prokuratury Krajowej odnośnie do zarzutu z pkt. II.a kasacji wniósł o pozostawienie kasacji bez rozpoznania jako niedopuszczalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego R.J. adw. P.H. w zakresie jej zarzutu oznaczonego jako pkt. II.a *petitum* nadzwyczajnego środka zaskarżenia była niedopuszczalna z mocy ustawy i jako taką należało ją (w tym tylko zakresie) pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z brzmieniem art. 523 § 2 k.p.k. kasacja na korzyść może być wniesiona wyłącznie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego

zawieszenia jej wykonania. To prawda, że w postępowaniu zakończonym prawomocnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 76/24, orzeczona została kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (pierwotnie, tj. w wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. II K 180/21, w wymiarze 5 lat, następnie — w związku z zapadnięciem w postępowaniu odwoławczym rozstrzygnięć ekskulpujących odnośnie czynów zarzuconych oskarżonemu R.J. w pkt. IV, V i VI aktu oskarżenia — zmodyfikowana i obniżona przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu do 4 lat pozbawienia wolności). Nie oznacza to jednak, iżby w takiej sytuacji możliwe było skuteczne wywiedzenie prawnie dopuszczalnej kasacji odnośnie wszystkich rozstrzygnięć zawartych w wyroku sądu pierwszej instancji i następnie utrzymanych w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 maja 2024 r.

Nie ma tu bowiem żadnego znaczenia to, że do wniesienia kasacji doszło w szczególnym w pewnym sensie układzie procesowym, tj. w sytuacji, w której "globalnie" R.J. została wymierzona bezwzględna kara pozbawienia wolności (kara łączna orzeczona w pkt. 8 wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, zmodyfikowana w rozstrzygnięciu z pkt. I *tiret* piąte wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 76/24). *In concreto* orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (zaaprobowanej albo choćby tylko zmienionej przez sąd drugiej instancji) nie oznacza, że tym samym otwiera się dla skazanego droga do zaskarżenia kasacyjnego całego wyroku sądu odwoławczego (wszystkich części tego orzeczenia). Ustawa przecież warunkuje otwarcie drogi kasacyjnej od "skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe" (art. 523 § 2 k.p.k.). Zatem drogi do zaskarżenia kasacyjnego dla określonej strony postępowania (skazanego) nie otwiera ani sam fakt skazania, ani w ogóle fakt orzeczenia kary pozbawienia wolności w danym (przedmiotowo złożonym) postępowaniu jurysdykcyjnym, lecz skazanie za określone przestępstwo i orzeczenie kary pozbawienia wolności bez dobrodziejstwa jej warunkowego zawieszenia za konkretne przestępstwo (przestępstwo skarbowe). Tylko w tym przedmiotowym zakresie dopuszczalne jest

wniesienie kasacji i orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności niczego w tym względzie nie zmienia. Należy dodatkowo przypomnieć, że węzeł kary łącznej w sytuacji przewidzianej w art. 91 § 2 k.k. (a na tej podstawie prawnej została orzeczona kara łączna w niniejszej sprawie) obejmuje dwa lub więcej ciągów przestępstw określonych w § 1 art. 91 k.k. lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo popełnione przez sprawcę w warunkach określonych w art. 85 § 1 k.k., a zatem dotyczy kar tego samego rodzaju albo innych podlegających łączeniu orzeczonych za ciągi przestępstw lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo, nie obejmując — rzecz jasna — skazań pozbawionych pierwiastka represyjnego w postaci orzeczonej kary.

Przenosząc powyższe uwagi ogólne na grunt układu procesowego niniejszej sprawy należało wskazać, że zarzut oznaczony przez autora kasacji wniesionej w imieniu R.J. jako pkt. II.a kasacji odnosi się do przestępstwa, co do którego sąd orzekający *in merito* rozstrzygnął w pkt. 2 sentencji wyroku z dnia 9 stycznia 2024 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze uznał w tym punkcie oskarżonego R. J. za winnego tego, że w nieustalonym dniu w okresie od lutego do kwietnia 2018 r. w Zielonej Górze w województwie lubuskim chcąc, aby D.M. pozbawił życia B.S. nakłaniał go do tego, aby śmiertelnie potrafił ją użyczonym mu przez niego samochodem osobowym, a następnie ukrył przy jego pomocy zwłoki pokrzywdzonej zakopując je w lesie lub topiąc w rzece Odrze, za wykonanie czego oferował mu pieniądze w kwocie 250 000 zł., tj. czynu stanowiącego przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy czym, na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 22 § 2 k.k. odstąpił od wymierzenia oskarżonemu kary.

W takiej sytuacji niedopuszczalne było zaskarżenie kasacją wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 76/24, w zakresie, w którym orzeczeniem tym utrzymano w mocy rozstrzygnięcie zawarte w pkt. 2 wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. II K 180/21), bowiem co do określonego przestępstwa (zbrodni z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 2 k.k.) R.J. został wprawdzie skazany, ale nie tylko nie orzeczono wobec niego kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, ale

— korzystając z wyjątkowej instytucji, którą Kodeks karny rezerwuje dla sytuacji niewystąpienia realnego zagrożenia przestępstwem w związku z tym, że czynu zabronionego do którego sprawca podlegał nie usiłowano dokonać — w ogóle odstąpiono od wymierzenia kary za podżeganie do zbrodni zakwalifikowanej z art. 148 § 1 k.k. (art. 22 § 2 k.k.).

Na marginesie tylko godzi się zwrócić uwagę na to, że to nie cofnięcie kasacji przez obrońcę w trakcie rozprawy przed Sądem Najwyższym w określonym zakresie było powodem wydania orzeczenia o pozostawieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia bez rozpoznania (art. 431 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Pierwotnym bowiem powodem niedopuszczalności kasacji była okoliczność zaprezentowana powyżej, tj. brak możliwości wniesienia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 maja 2024 r., sygn. II AKa 76/24, w zakresie w którym wyrokiem tym utrzymano w mocy pkt. 2 wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. II K 180/21. Niemożliwe jest cofnięcie środka zaskarżenia, który z innych powodów *ab initio* był niedopuszczalny.

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w pkt. 2 postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2025 r.

Małgorzata Bednarek Antoni Bojańczyk Anna Dziergawka

[WB]

[r.g.]